

van de instellingsbudgetten als "lump sum" wat de exploitatie betreft. Aldus werd de regulering van instellingstaken en -middelen bij het bestuur van de instellingsorganisatie gelegd. Bovendien werd ruimte geschapen voor derdegeldstroom-inkomsten en (bijgevolg) -activiteiten.

Veel moeizamer ging het met de herstructurering van het onderwijs. Reeds in 1963 had minister Cals met klem van argumenten betoogd dat studieduur en dus cursusduur in Nederland bekort moesten worden. Het duurde bijna 20 jaar voor het er van kwam, bij de invoering van de zgn. twee-fasenstructuur.

Wegens bezuiniging verviel echter de tweede fase, althans wat overheidsbekostiging betreft. Daarmee verviel tegelijk het onderwijskundige reguleringsprobleem voor de minister dat hem jaren had dwarsgezet: welke opleidingen mogen langer dan vier jaar duren, hoeveel deelnemers mogen die hebben, hoe moeten die worden geselecteerd, en wat mag dat kosten? Selectie van opleidingen werd door de overheid opgegeven, de onderwijskundige regulering maakte plaats voor financiële regulering, op basis van het in de jaren '70 ontwikkelde financieringssysteem. Een en ander kreeg zijn beslag in de Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs 1986, waarbij ook de bekostigingswetgeving aan de nieuwe regulering werd aangepast. De wet van 1986 verving de wet van 1960; de wet van 1960 verving die van 1876; de wet van 1960 is in haar 25 jaar 37 keer gewijzigd.

Bij de wet van 1986 werd ook de Academische Raad afgeschaft en het overleg in WO- en HO-kamer ingesteld. Reregulering en organisatievorming leidden bovendien tot oprichting van de VSNU, waarin de universiteiten zelfregulerend samenwerken, voor zover dat hun past.

Het nieuwe onderwijskundig en financieel reguleringsarrangement vond onlangs zijn besluit in de reductie van de studiefinanciering tot vijf jaar, georiënteerd op een studieduur van vijf jaar voor het doctoraal examen, zoals al in 1963 door minister Cals bepleit en zoals in 1981 al door minister Pais aan de Tweede Kamer voorgesteld.

Kenmerkend voor deze reregulering van onderwijs en onderwijsbekostiging is dat het bepalen van financieel relevante onderwijskundige randvoorwaarden en van bekostigingsgrondslagen de kern van de overheidsregulering vormt. De overige onderwijskundige regulering en de besteding van de rijksbijdrage worden ten principale aan de zelfregulering door de instellingsorganisaties overgelaten.

De vraag is nu hoe navenante reregulering op de gebieden onderzoek en personeelsbeleid bij voortgezette modernisering vorm zullen krijgen. Spoedige helderheid daarover is voor het voortzetten en completeren van het moderniseringsproces in de universiteiten van groot belang.

Bij de onderzoekregulering spelen verschillende kwesties een rol. Er moet een behoorlijke wettelijke basis voor onderzoekbekostiging komen; die ontbreekt geheel in het meest recente wetsontwerp. Onderzoekbekostiging in de eerste geldstroom moet ten principale normatief zijn; anders zijn zelfregulering en integraal management in de instellingsorganisaties onmogelijk. Ministeriële bekostigingsregulering